ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **Lesy Dolejš s.r.o.**, se sídlem Kukle 19, Svitavy, zast. Mgr. Martinem Mačkou, advokátem se sídlem Husova 774, Ústí nad Orlicí, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2017, čj. 7341/2017/OŽPZ/VR, sp. zn. SpKrÚ 79324/2016/OŽPZ, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně, proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 14. 6. 2017, čj. 52 A 28/2017-72,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 5. 10. 2016 uložil Městský úřad Litomyšl podle ustanovení § 88 odst. 1 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) žalobkyni pokutu ve výši 9 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení, neboť v rozporu s ustanovením § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, v rozmezích měsíců prosinec 2015 až leden 2016 při těžbě dřeva na lesním pozemku parc. č. 157, v katastrálním území Nová Sídla, v porostní skupině 203 Aa 13 a, zničila sídlo a poškodila biotop zvláště chráněného druhu živočicha – holuba doupňáka.

[2] V záhlaví citovaným rozhodnutím žalovaný odvolání žalobkyně proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

[3] Žalobu proti tomuto rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích zamítl. Dospěl k závěru, že odpovědnost vznikající na základě § 88 zákona o ochraně přírody a krajiny je odpovědností objektivní, tedy odpovědností za následek bez ohledu na zavinění. Konstatoval, že „*otázka zavinění se vůbec nezkoumá (není proto podstatné, zda odpovědný subjekt věděl, že svou činností zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněného živočicha). Zkoumá se zejména naplnění obligatorních znaků objektivní stránky skutkové podstaty, kterými jsou jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi*“. K této argumentaci poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, čj. 1 As 86/2011-50.

II.
Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost co do obsahu opřela o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s.

[5] V kasační stížnosti uvedla, že jak krajský soud, tak žalovaný nesprávně posoudili výklad pojmu „*nedovolený zásah do přirozeného vývoje živočichů*“. Nesouhlasila s krajským soudem uplatněnou argumentací a jeho odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2015, čj. 1 As 143/2014-52; tehdy se podle ní jednalo o zcela odlišný případ. Zatímco v citovaném rozsudku došlo k vykácení dřevin, aniž by k tomu byl vydán souhlas příslušného orgánu ochrany přírody dle § 45e zákona o ochraně přírody a krajiny, v případě stěžovatelky nebyla těžba provedena v jakkoliv chráněné oblasti. Konstatovala, že kácení dřevin v dané lokalitě bylo naplánováno přímo v lesních osnovách, které schvaloval žalovaný – odbor životního prostředí; těžba dřevin byla proto řádně ohlášena a povolena. Nesouhlasila ani s tím, že za činnost vedoucí ke škodlivému zásahu do přirozeného vývoje lze nepochybně považovat jakoukoliv změnu biotopu. Poukázala, že nelze činit nepochybný závěr o příčinné souvislosti jejího jednání a snížení populace holuba doupňáka, pokud nebylo ani bez pochyby prokázáno snížení populace holuba doupňáka. I pokud by však soud vzal snížení populace za prokázané, neexistuje zde příčinná souvislost mezi jednáním stěžovatelky a jeho následkem. Stěžovatelka dále namítla, že pokud by bylo možné přijmout závěry správního orgánu i krajského soudu, nebylo by v lese v dané lokalitě vůbec možné hospodařit; ad absurdum by pak byla těžba vyloučena kdekoliv, kde v minulosti byl viděn či slyšen konkrétní druh živočicha.

[6] Stěžovatelka tvrdila, že z žádných důkazních prostředků nelze dovodit zničení sídla holuba doupňáka. Podle ní nebylo nijak prokázáno pokácení stromu s dutinou, jež by byla sídlem holuba doupňáka. Podotkla, že prokázání takové skutečnosti leží na žalovaném; žalovaný příležitost k prokázání této skutečnosti měl, neboť pokácené stromy zůstaly na místě těžby poměrně dlouhou dobu a bylo proto možné požadované důkazy zajistit. Zda bylo sídlo holuba doupňáka zničeno, je přitom zcela stěžejní nejen z hlediska výše uložené pokuty, ale též k určení závažnosti jednání stěžovatelky. Ve správním řízení bylo nutné s jistotou zjistit, zda hnízdiště holuba doupňáka existovalo v dané lokalitě v době těžby.

[7] V poslední stížnostní námitce stěžovatelka upozornila na nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu. Podle ní není z rozhodnutí krajského soudu patrné, jaké úvahy vedly krajský soud k závěru, že stěžovatelka při kácení dřevin sídlo holuba doupňáka zničila.

III.
Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných námitek, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

III. A K námitce nepřezkoumatelnosti

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.) Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí.

[11] Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti; z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto; která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek); jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním; která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003-130, publikováno ve Sb. NSS č. 7/2004). Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, publikováno ve Sb. NSS č. 3/2004), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004-73, publikováno ve Sb. NSS č. 3/2006, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 27/2004-74).

[12] Žádnou z vad zakládajících nepřezkoumatelnost však stěžovaný rozsudek netrpí. Krajský soud srozumitelným a přezkoumatelným způsobem uvedl, proč se přiklonil k tomu, že sídlo holuba doupňáka bylo zničeno. Na straně 4 napadeného rozsudku k tomu uvedl, že [z] *výše uvedeného je zcela zřejmé, že předmětná lokalita je jedním z tradičních hnízdišť silně ohroženého (viz přílohu III vyhlášky č. 395/1992 Sb.) holuba doupňáka (výskyt byl zaznamenán v roce 2014, 2015 i v roce 2016), přičemž toto tradiční hnízdiště bylo žalobcem provedenou holosečnou těžbou, při níž nebyly ponechány žádné výstavky, významně zasaženo - došlo ke zničení (resp. redukci a fragmentaci biotopu) cca 15 % původního biotopu (a k pokácení minimálně jednoho stromu, v němž holub doupňák v roce 2014 hnízdil), a tím logicky i k zásahu do přirozeného vývoje holuba doupňáka. Je totiž notorietou, že ničení stanoviště určitého jedince negativně ovlivňuje jeho populaci (v daném případě došlo k poklesu o 50 %)*".

[13] Námitka stěžovatelky není proto důvodná.

III. B K námitce nesprávného výkladu pojmu „nedovolený zásah do přirozeného vývoje živočichů“

[14] Nejvyšší správní soud se dále zabýval kasační námitkou, podle níž krajský soud i žalovaný nesprávně posoudili výklad pojmu „*nedovolený zásah do přirozeného vývoje živočichů*“ (přesněji vyjádřeno jde o pojem „*nedovolený zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů*“).

[15] Námitka důvodná není a Nejvyšší správní soud nesouhlasí ani s tím, že by krajským soudem citovaná judikatura nebyla v souvislosti s interpretací tohoto pojmu příléhavá. Krajský soud naopak zcela správně odkázal na judikaturu zdejšího soudu, která se k problematice naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody a krajiny a též hodnocením zásahu do biotopu zabývá. Stěžovatelkou uplatněná argumentace, podle níž se v citované judikatuře jednalo o zcela jiný případ, neboť v projednávané věci nebyla těžba provedena v jakkoliv chráněné oblasti, je zcela mimoběžná. Krajský soud užitím citovaného rozsudku zdejšího soudu pouze odkázal k rozboru již výše zmíněné problematiky.

[16] Pro věc též není stěžejní, zda bylo kácení dřevin v dotčené oblasti provedeno na základě plánů zanesených v lesních osnovách; tuto skutečnost nikdo ani nezpochybňoval. V projednávané věci nebyla stěžovatelce přičítána odpovědnost za to, že by se dopustila jiného správního deliktu, než za který jí byla uložena pokuta. Žalovaný k tomu uvedl, že „[*s*]*chválení lesních hospodářských osnov (LHO), ve kterých by mohla být určitá informace k lesnímu porostu uvedena, nenahrazuje a ani nahrazovat nemůže výjimku udělovanou dle ustanovení § 56 odst. 1 zákona. LHO jsou schvalovány na desetileté období, tedy na takové období, ve kterém z hlediska výskytu zvláště chráněných druhů může nastat řada změn – ať již výskytů druhů nových, tak zániku druhů známých*“. S touto argumentací žalovaného Nejvyšší správní soud souhlasí. Fakt, že stěžovatelka těžila dříví v souladu s lesním zákonem, nemohl ji vyvázat z povinností, jež na ni při těžbě dopadaly podle zákona o ochraně přírody a krajiny.

III. C K námitkám, podle nichž nebylo v řízení prokázáno ani snížení populace holuba doupňáka ani zničení jeho sídla

[17] Stěžovatelka dále namítala, že nebylo prokázáno snížení populace holuba doupňáka v dotčené oblasti a nelze prokázat ani příčinnou souvislost mezi jejím jednáním a snížením populace tohoto živočišného druhu; tuto argumentaci Nejvyšší správní soud nesdílí. Pro posouzení protiprávnosti jednání, za nějž má být uložena pokuta podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody a krajiny je relevantní, zda bylo či nebylo nedovoleně zasaženo do přirozeného vývoje zvláště chráněného živočicha. Ačkoliv správní orgány i krajský soud ve svých rozhodnutích snížení populace holuba doupňáka též zhodnotili, nebylo pro věc klíčové, zda k snížení jeho populace došlo, či nikoliv. Krajský soud k této otázce uvedl, že „*samotné snížení abundance holuba doupňáka však není pro rozhodnut správních orgánů významné, neboť škodlivý následek protiprávního jednání žalobce nelze zaměňovat s materiální škodou. Škodlivý následek tkví v porušení či (jen) v ohrožení právem chráněného zájmu (k tomu srov. body 31 a 32 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2015, č. j. 1 As 143/2014 – 52). A k tomu prokazatelně došlo*“. Nejvyšší správní

soud neshledal potřebu s touto argumentací krajského soudu polemizovat; námitku proto důvodnou neshledal.

[18] Zcela lichá je přitom i argumentace stěžovatelky, podle níž by v případě přijetí závěrů krajského soudu a správního orgánu byla těžba vyloučena kdekoliv, kde v minulosti byl viděn či slyšen konkrétní druh živočicha. Nic takového totiž z napadených rozhodnutí neplyne. Účelem právní úpravy sankcí (pokut) udělovaných právnickým a fyzickým osobám při výkonu podnikatelské činnosti za protiprávní jednání je postihnout takové jednání, jímž došlo k zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů. Ustanovení § 88 zákona o ochraně přírody a krajiny nemá přednostně za cíl omezovat podnikající právnické a fyzické osoby při jejich činnosti v přírodě a vyloučit tak jakékoliv zásahy do přírody, ale má přírodu a krajinu ochránit před možnými necitlivými a zákonem zapovězenými zásahy. Ačkoliv právní úprava ochrany životního prostředí může vlastníkům, podnikatelům ale i jiným fyzickým osobám připadat nadměrně omezující a mnohdy jim vskutku i jistá úskalí přináší, nelze jen proto její existenci považovat za zbytečnou a pomocí výkladu, který v kasační námitce uplatňuje stěžovatelka, smysl zákonné úpravy zcela vyprazdňovat.

[19] Nejvyšší správní soud nesdílí ani názor stěžovatelky, podle kterého nebylo v řízení prokázáno zničení sídla holuba doupňáka. Správní orgán prvního stupně při svých úvahách vycházel z řady důkazů, na něž ve svém rozhodnutí odkázal a své rozhodnutí, podle kterého sídlo holuba doupňáka zasaženo bylo a též že k ovlivnění jeho biotopu došlo, srozumitelným a přezkoumatelným způsobem odůvodnil. Uvedl, že „[*v*]*zhledem k zániku, hnízdní dutiny, což je jeden z limitujících faktorů ovlivňujících rozšíření holuba doupňáka, nelze pochybovat o negativním vlivu těžby na jeho biotop. Účastník řízení nenapadl pravdivost či spolehlivost žádného z důkazů validním argumentem, na který by měl být brán zřetel a nenavrhl ani provedení žádných dalších důkazů na podporu svého tvrzení. Správní orgán tedy jednoznačně nesouhlasí s tvrzením účastníka řízení, že nelze prokázat, že jednáním účastníka došlo ke zničení sídla holuba doupňáka, naopak má za jasně a nezpochybnitelně prokázané, že k němu došlo*“. Správní orgán k tomu dále poznamenal, že „*ze shromážděných důkazů z výše uvedených důvodů opětovně dospěl k jednoznačnému závěru, že účastník řízení v rozmezí měsíců prosince 2015 až leden 2016 při těžbě dřeva na lesním pozemku p. č. 157, v k. ú. Nová Sídla, konkrétně v porostní skupině 203 Aa 13 a, zničil sídlo zvláště chráněného druhu živočicha, holuba doupňáka*“.

[20] Již správní orgán prvního stupně tak dospěl k závěru, že zničením sídla holuba doupňáka došlo k zasažení do jeho přirozeného vývoje. Souhlasit nelze ani s názorem stěžovatelky, zpochybňujícím zjištění, že hnízdiště holuba doupňáka existovalo v dané lokalitě v době těžby. Z důkazů, z nichž správní orgán prvního stupně a po něm i žalovaný při posouzení věci vycházeli, a jejichž validita nebyla zpochybněna ani v řízení před krajským soudem, je patrné, že holub doupňák obvykle na svém stanovišti nezimuje. Vrací se do něj až koncem února či začátkem března. Námitka, podle níž k zásahu do biotopu zvláště chráněného živočicha nedošlo, zůstala proto bez opory ve zjištěném skutkovém stavu; že daná lokalita biotopem a pravidelným sídlištěm daného druhu byla, v dostatečném rozsahu prokázaly již výsledky dokazování ve správním řízení. Bylo pak samozřejmým důsledkem těžebních prací prováděných v této lokalitě, že k zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněného živočicha zničením možnosti jeho hnízdění došlo.

[21] Krajský soud v napadeném rozsudku uzavřel, že „*správní orgány dospěly ke správnému závěru, že žalobce při výkonu podnikatelské činnosti zničil část biotopu holuba doupňáka. Svůj závěr správní orgány opřely jak o důkazy přímé (zákres hnízdišť biologem L. U.), tak o důkazy nepřímé (biotopové nároky holuba doupňáka, teritorialita holuba doupňáka, kvalita biotopu zasaženého těžbou, počet hnízdících párů holuba doupňáka před provedenou těžbou atd.), přičemž byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jejich rozhodnutí s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Žalobce zničením části biotopu holuba doupňáka (holosečnou těžbou) sine dubio zasáhl nedovoleně (bez výjimky dle § 56 zák. č. 114/1992 Sb.) do jeho přirozeného vývoje (§ 50 odst. 2 zák. č. 114/1992 Sb.), a proto naplnil znaky skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. e) zák. č. 114/1992 Sb. Důvodně mu proto byla uložena (byť spíše symbolická) pokuta*.“ Nejvyšší správní soud s tímto krajským soudem učiněným závěrem souhlasí; námitku stěžovatelky proto důvodnou neshledal.

IV.
Závěr a náklady řízení

[22] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, ve spojení s § 120, s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. února 2018

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu